

Foretræde for Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg tirsdag d. 23. juni

Ældre Sagen har bedt om foretræde for Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg for at appellere om en reel tilretning af besøgsrestriktionerne på plejehjem, så de står mål med det aktuelle smittetryk og i højere grad søger balancen mellem smitterisiko og livskvalitet.

Konsekvenserne af de nuværende besøgsrestriktioner med meget begrænset – eller ingen – kontakt til pårørende er katastrofale og kan få uoprettelige følger for både det fysiske og det mentale helbred for beboere på plejehjem. Og hvor restriktionerne i midten af marts måske kunne forsvares i en kortere periode, står de stramme besøgsrestriktioner på plejehjem ikke længere mål med genåbningen af det øvrige Danmark. Særligt ikke nu, hvor smittetrykket er lavt, og mulighederne for at skærme omvendt er mange.

D. 21. maj kunne man på Regeringens hjemmeside læse, at et enigt folketing havde besluttet at udvide genåbningen af Danmark med, at retningslinjerne for besøgs- og aktivitetsrestriktioner på plejehjem skulle afvikles eller tilrettes i det omfang, det er sundhedsmæssigt forsvarligt.

Men det er uhyre svært at få øje både tilretning og afvikling – og derfor beder vi nu om, at Sundheds- og Ældreudvalget tager affære.

Helt konkret har vi fra Ældre Sagens side følgende forventninger:

- **Indendørs besøg skal være muligt for alle beboere**
– naturligvis med overholdelse af retningslinjer for afstand og skærpet hygiejne
- **Besøg uden tidsbegrænsning og uden max. antal besøgs personer**
– i stedet skal de fysiske rammer afgøre, hvor mange der må være på besøg af gangen, så retningslinjer for afstand kan overholdes
- **Revision af nuværende besøgsrestriktioner pr. 1. juli**
– herunder klare og entydige formuleringer for at forebygge fejl- og overfortolkning lokalt

Aktuelle udbrud

Hos Ældre Sagen er vi meget bevidste om, at de nylige smitteudbrud i hhv. Hjørring og Solrød kan give anledning til en bekymring for lempelser. Og selvom vi forstår bekymringen, vil vi gerne understrege nødvendigheden af, at vi ikke bliver grebet af frygt og bremser det videre arbejde med tilretning og afvikling af besøgsrestriktionerne.

Coronavirus vil være her lang tid endnu, måske 1-2 år, og vi er nødt til at huske proportionaliteten; mens cirka 200 plejehjemsbeboere er døde af eller med Coronavirus, er cirka 4.000 døde isoleret i deres sidste tid. Det må ikke fortsætte. Derfor er vi nødt til at turde søge balancen mellem på den ene side at undgå smitteudbrud og på den anden side at undgå, at kuren mod Corona bliver værre end Corona selv.

Endelig er det værd at bemærke, at mens restriktionerne har haft store negative konsekvenser for beboernes trivsel, har de alligevel ikke forhindret smitten i at komme inden for plejehjemmenes døre. Pårørende har haft særdeles begrænset adgang til plejehjemmene, men alligevel har der været udbrud af smitte på plejehjem.

Vi bør have større tillid til, at pårørende godt kan overholde regler om afstand og hygiejne, da pårørende har meget stor interesse i, at deres nærmeste forbliver raske, hvorfor mange også har selv isoleret sig fra krisens start. Fokus bør derfor være på skærpet hygiejne og værnemidler og på at have et stærkt akut beredskab, når virus er i omløb på et givent plejehjem, snarere end på konsekvent at forbyde pårørende adgang.

Historier fra virkeligheden

I bilag 1 har vi vedlagt de foreløbig syv udgivelser af ”Nyt fra de klemte og de glemte”, som er en fælles erfaringsopsamling fra Alzheimerforeningen, Parkinsonforeningen, Pårørende i Danmark og Ældre Sagen. Her dokumenteres, hvad der rør sig i virkeligheden for de mange mennesker, der er i øget risiko for Coronavirus, og deres pårørende.

Eksemplerne er kun et lille udsnit af de mange hundrede henvendelser, som vi bl.a. i Ældre Sagen har modtaget siden nedlukningen af Danmark. Henvendelser som beretter om ulykkelige, ensomme, deprimerede, sorgfyldte ældre mennesker, som knap begriber, hvad det er, der foregår omkring dem. Hvorfor deres pårørende ikke længere kommer og besøger dem. Og som i desperation er stoppet med at spise, nægter at rejse sig fra sengen og sågar har forsøgt at begå selvmord.

Situationen er sundhedsmæssigt uholdbar, og konsekvenserne uoprettelige, og det er dybt uansvarligt at lade den fortsætte over sommeren, især når der ikke er sundhedsfagligt belæg for så vidtrækkende en indgriben i de ældre menneskers selvbestemmelsesret, liv og trivsel.

Sundhedsfagligt input

Ældre Sagen stiller sig stærkt undrende overfor, at Sundheds- og Ældreministeriet har valgt at gå imod de sundhedsfaglige anbefalinger fra Sundhedsstyrelsen, som netop taler for lempelser:

Sundhedsstyrelsen har i et sundhedsfagligt input til Sundheds- og Ældreministeriet skrevet følgende:

- ”Sundhedsstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed vurderer overordnet, at **besøgsrestriktionerne kan lempes** – set i lyset af det aktuelt lave smittetryk, den udbredte anvendelse af test og muligheden for at skærme på anden vis”.
- ”Det kan være **vanskeligt at argumentere for restriktive besøgsrestriktioner med få faste kontaktpersoner**, når der findes anbefalinger for at gennemføre

Besøg på sundhedsfagligt forsvarligt grundlag og den enkelte beboer samtidig har ret til at forlade institutionen og vende tilbage”.

- *”Det er vigtigt, at pårørende og nærtstående har mulighed for at holde kontakt, herunder har mulighed for at besøge hinanden, for at bevare livskvalitet og mental sundhed. **Det er således vigtigt at balancere tiltag til at reducere smitterisikoen med hensynet til livskvalitet.** Personer i øget risiko, som er i sidste del af deres liv, har ofte et stort behov for at få det bedste ud af den sidste tid med deres pårørende”.*

Det er svært at se ræsonnementet i fortsat at agere så restriktivt, når det tilsyneladende slet ikke er nødvendigt. Det er tværtimod ubærligt, at de ældre skal lide så store afsavn uden grund.

Derudover vil vi gerne fremhæve, at de nuværende restriktioner giver mange udfordringer i praksis:

- Udendørs besøg er ikke en mulighed for alle beboere. Nogle har et svækket fysisk helbred og kan ikke tåle kulde, blæst og regn. Andre beboere har pga. fx en demenslidelse brug for trygge og velkendte rammer, som primært findes i egen bolig. Endelig har ikke alle plejehjem udendørs faciliteter, der kan anvendes til besøg.
- Mange plejehjem vælger aktuelt at begrænse besøgene til 15-30 minutter. Dette er ikke værdigt for hverken beboere eller pårørende. For et menneske med demens tager det tid at finde sig til rette under besøget, ligesom der også skal bruges tid på at forberede vedkommende på, at besøget er ved at slutte. Så mange oplever, at den reelle besøgstid er meget begrænset. Hertil kommer, at nogle pårørende har 4-5 timers transporttid hver vej – hvilket er langt for 15-30 minutters stresset samvær.
- Et max. antal besøgs personer giver potentielt svære dilemmaer og konflikter i familien. Hvordan skal man vælge mellem ægtefælle, børn, børnebørn m.m.? Og hvorfor skal man vælge, når der ikke er sundhedsfagligt belæg for at begrænse til 1-2 faste besøgs personer? Vi opfordrer i stedet til, at de fysiske rammer bliver afgørende for, hvor mange besøgende der må være ad gangen.

Et kig til Norge

Det er værd at notere sig, at man i Norge har været langt mindre restriktiv omkring besøg på plejehjem end i Danmark, men alligevel har færre Coronarelaterede dødsfald, end vi har her i landet.

I Norge bor omtrent 42.000 mennesker i plejebolig, fordelt på cirka 900 plejehjem. Det er meget tæt på at være identisk med forholdene i Danmark.

Men i Norge har man fra Helsedirektoratets side haft stor respekt for den enkeltes selvbestemmelse og rettigheder samt hjemmets ukrænkelighed – og samtidig i høj grad

anerkendt værdien af pårørendes tilstedeværelse for den ældres trivsel, helbred og velvære. Herunder at samvær kan berolige og bidrage til øget tryghed, mindre uro og mindre brug af tvang.

Etisk råd

Næstformanden for Etisk Råd Bolette Marie Kjær Jørgensen har i går (d. 22. juni) udtalt i et interview, at forsigtighedsprincippet »skal afvejes af et proportionalitetsprincip. Altså et princip om, at man ikke skal gribe stærkere ind end nødvendigt«.

Mere tydeligt kan det næsten ikke siges. De stramme besøgsrestriktioner gav mening i starten – og giver fortsat mening ved smitteudbrud. Men det er ikke formålstjenesteligt at afskære samtlige ældre på plejehjem fra fortsat at se deres pårørende under mere normale rammer.

Fokus på hygiejne og forebyggelse

Ældre Sagen går på alle måder ind for en kontrolleret genåbning. Men som det sundhedsfaglige baggrundsmateriale viser, er der begrænset sundhedsfagligt belæg for at fastholde de stramme restriktioner, så længe retningslinjerne om skærpet hygiejne overholdes.

Så i stedet for at fokusere på pårørende som potentielle smittebærere, er vores opfordring klar: Lemp på besøgsrestriktionerne og skærp i stedet hygiejnen og forebyggelsesindsatsen. Sørg for værnemidler, sørg for ekstra hygiejne- og rengøringsforanstaltninger, udvid teststrategien og organiser plejepersonalet i mindre teams. Skab et beredskab for hurtig lokal nedlukning fremfor et nationalt forbud.

Og gør det nu! Hver uge dør mere end 300 beboere på plejehjem. Corona vil være iblandt os i lang tid. Er det rimeligt, i et frit land som Danmark, at de skal forbydes at se deres ægtefæller, børn og børnebørn? Skal deres sidste tid skal tilbringes med sorg og savn? Man siger, at alt godt kommer til den, der venter. Til det kan vi kun sige: De ældre har ikke tid til at vente.